

"GENIJI" POSTALI CRAZY

Пише:
Бојан
Босилјчић

Otava, aprila 2006.

Fotografije: Davor Milićević

26.-ta dodela najviših kanadskih filmskih nagrada - "Džini" ("Genie Awards") pretvorila se u ludu noć kvebečke kinematografije koja nastavlja svoju dominaciju na ovdašnjoj filmskoj sceni. "Geniji" su postali "krejzi" (crazy)! Na gala-ceremoniji održanoj 13. marta u ekskluzivnom zdanju renoviranog teatra "Karlu", u sruu Toronta, čak 10 "Genija" pripalo je filmu "Ludi" (C.R.A.Z.Y.), montrealškog autora **Žana-Marka Valea**. Ova crnohumorna porodična drama o odrastanju jednog "gej" dečaka tokom psihodeličnih 1970-tih osvojila je nagrade za najbolji film, režiju, originalni scenario, glavnu mušku ulogu, sporednu žensku ulogu, montažu, scenografiju, kostimografiju, zvuk i montažu zvuka. Paradoksalna ali i žalosna je činjenica da u anglofonskoj Kanadi publika gotovo nije ni čula za ovaj film a kamoli ga videla!

"Ludi" je imao ukupno 12 nominacija (dve u istoj kategoriji za najbolju glavnu mušku ulogu!) i zapravo nije realizovao samo jednu - za najbolju fotografiju, gde je nagrada uručena filmu "Voda" ("Water"), rediteljke iz Toronta **Dipe Mehte**. Sa 9 nominacija ovo poetično delo o diskriminaciji udovica u Indiji bilo je jedini ozbiljni anglofonski protivkandidat filmu **Žana-Marka Valea**. "Voda" je osvojila i nagrade za najbolju žensku glavnu ulogu (tamilska veteranka **Sima Bivas**) i originalnu muziku.

Preostali "Geniji" podeljeni su između tri filma: nagrada za najbolji adaptirani scenario pripala je **Atomu Egojanu** za film "Tamo gde je istina" ("Where the Truth Lies"), nagrada za sporednu mušku ulogu dodeljena je **Denisu Bernardu** u filmu "Audicija" ("L'audition"), dok je "Genije" za najbolju originalnu pesmu uručen filmu "Sedam puta srećan" ("Seven Times Lucky").

Osvajanjem "Genija" bio je iznenaden i sam **Atom Egojan**, proslavljeni kanadski autor, koji nije ni prisustvovao dodeli nagrada, već se kasnije pojavio na završnom koktelu, kada je saznao za radosnu vest. Njegov erotski triler "Tamo gde je istina" (5 nominacija) nije zadobio naklonost ni kritike ni publike, stoga **Egojan** nije ni očekivao puno sa ovogodišnje dodele "Genija", gde je na kraju ipak osvojio utešnu nagradu.

Na žalost, naša zemljakinja **Bisa Šćekić**, koja je pre četiri godine dobila "Džinija" u kategoriji za najbolji zvuk, ovoga puta nije uspela da osvoji nagradu za svoj tonski rad u filmu "Spavaj sa mnom" ("Lie With Me"). **Bisa Šćekić** je započela svoju karijeru kao ton-majstor na Radio-Beogradu, a pre 17 godina se preselila u Toronto gde je postala jedan od najcenjenijih eksperata u oblasti snimanja zvuka. Filmu "Ludi" je dodeljena i nagrada "Zlatna rolna" za najgledanije kanad-

sko ostvarenje u 2005. godini, sa zaradenih 6,3 miliona dolara na domaćim "boks-ofisima", čime je nadmašio dosadašnji rekord koji je držala hokejaška komedija "Momci" ("Les Boys"), iz 1997. godine, sa prihodom od 6,1 miliona dolara.

Čovek koji je zaludeo genije - Žan-Mark Vale i reporter Kišobrana

Istovremeno, po broju osvojenih nagrada "Ludi" se svrstao na treće mesto u dosadašnjoj istoriji kanadskih "Oskara", iza filmova "Jedne noći u zoološkom vrtu" ("Un zoo la nuit") reditelja **Žana-Kloda Lozona** (13 nagrada) i "Isus iz Montreala" ("Jesus de Montreal") **Denija Arkana** (11 nagrada).

Kvebečka glumica Danijela Prul i nas izvešćac

Kanadski "Geniji" su sa filmom "Ludi" učinili ono što se holivudski "Oskari" nisu usudili sa "Planinom Broukbek" - dodelili su sve glavne nagrade delu sa "gej" temom.

Ubedljivi trijumf filma **Žana-Marka Valea** predstavlja treću uzastopnu pobjedu ostvarenja iz frankofonske produkcije na najvećoj kanadskoj filmskoj svetkovini. U prilog aktuelnoj superiornosti filmova, autora i glumaca iz Kvebeka govori i činjenica da su članovi ovdašnje Akademije za film i tv uručili montrealškoj sineastkinji **Luzi Aršambo** prestižnu nagradu "Klod Žutra" za najbolji debitantski igrani film ("Familija") u Kanadi u 2005. godini. **"Kakvo ludo iskustvo! Mi se osećamo kao deca u božićnoj noći sa puno dobijenih poklona"** - kazao je na pozornici **Žan-Mark Vale**, trostruki osvajač "Genija" (za produkciju, režiju i scenario), koji se vašem izveštaču nešto kasnije požalio na neadekvatnu bioskopsku distribuciju njegovog filma u anglofonskom delu Kanade. **"Ja sam pomalo frustriran! Voleo bih da smo imali na raspolaganju više ekrana iz-**

van Kvebeka. Moj film je u anglofonskoj Kanadi igrao u samo 20 bioskopa i zaradio 300 hiljada dolara, što je razočaravajuće. Početkom aprila 'Ludi' izlazi na DVD-u i nadam se da će to dati šansu širem krugu gledalaca da vidi ovo ostvarenje".

Mnogo euforičnija bila je dobitnica nagrade za sporednu žensku ulogu u filmu "Ludi", renomirana kvebečka glumica **Danijela Prul**: **"Prilikom proglašenja pobjednika u mojoj kategoriji bila sam toliko uzbuđena da su mi doslovno klecala kolena. Srećom, nosila sam dugu suknju pa se to nije moglo primetiti!"** -iskreno nam je izjavila madam **Prul**.

Pomalo bizarna činjenica je da ovdašnja državna televizija "CBC" ove godine nije prenosila dodelu nagrada "Genije" jer se bojala niskog rejtinga gledanosti! To ilustrativno govori i o samom položaju i tretmanu kanadske kinematografije koja i dalje grčevito nastoji da kod svoje kuće izbori mesto pod suncem, decenijama zaklonjeno susednim Holivudom.

U 2005. kanadski filmovi su napravili na "boks-ofisima" više novca nego ikad dosad. Oko pet procenata od ukupne zarade u kanadskim bioskopima otpada na domaće filmove, što je povećanje od oko 2 procenta u odnosu na ranije godine. To je još uvek veoma skroman finansijski učinak, jer ogromni komad slatkog kolača tradicionalno odlazi u ruke holivudskih studija, koji Kanadu smatraju domaćim tržištem! U Kvebeku, prodaja ulaznica za domaće (frankofonske) filmove porasla je za čak 30 procenata u poređenju sa prethodnom godinom. Megahit "Ludi" koji je prosto uništio konkurenciju na dodeli "Genija" je na "boks ofisima" u "La Bel Provans" sam ostvario prihod koji je gotovo ravan trećini ukupne zarade u kvebečkim bioskopima!

"Na žalost, u anglofonskoj Kanadi mi nemamo tu razvijenu infrastrukturu u smislu izgradnje kulture i privlačenja velikog broja gledalaca kao u Kvebeku. Istovremeno, na našim velikim i malim ekranima mi smo konstantno 'bombardovani' od Ameri-

kanaca, koji dominiraju industrijom zabave i šou-biznisa. Biti komšija Holivudu, toj mašini za pravljenje i marketing filmova, u mnogome otežava napore u cilju promocije domaćih filmova Kanađanima. Porediti naše filmove u odnosu na holivudske jednako je poređenju jabuka sa narandžama, isto je i sa poređenjima ceremonija dodele 'Genija' i 'Oskara' - ističe prva dama kanadske filmske i tv industrije **Marija Topalović.**

Kombinujući urođeni slovenski šarm i pasiju (njen otac je Srbin sa Kosova Polja, a majka Ruskinja) sa stečenom zapadnjačkom poslovnošću i efikasnošću, **Marija Topalović** je vodeća snaga ovdašnje Akademije za film i televiziju, na čijem čelu se nalazi više od jedne decenije. Ona je izuzetno respektovana kao osoba koja postavlja visoke ciljeve koje potom sledi strasno i predano, sa smislom za humor, objektivnost i timski rad.

"Razlog postojanja Akademije je da prepozna najbolje u našoj kinematografiji i da publici ukaže na sve izuzetne filmove proizvedene ovde. 'Geniji' su zato i stvoreni sa namerom da privuku pažnju domaće javnosti na izvanredna dostignuća kanadske kinematografije, uprkos svim problemima sa kojima se suočavaju naši stvaraoci.

Snaga našeg filma leži u širokoj lepezi različitih kultura, vizija, ideja i talenata širom zemlje, od atlantske do pacifičke obale. Kanadska kinema-

Predsednica Kanadske filmske akademije Marija Topalović i Bojan Ž. Bosiljčić

tografija je jedinstvena, drugačija, prvenstveno mislim u odnosu na gigantiku holivudsku produkciju koja vlada svetom. Naši autori nastoje da otkinu delić tog tržišta za sebe i stoga moraju da istražuju na originalan način nove oblasti i teme koje Holivud ne dodiruje. Većina kanadskih filmova je prilično udaljena od američke 'mejnstrim' produkcije. Holivudski filmovi imaju zvezde, specijalne efekte i gledaoce koji 'hrle' u bioskope da ih gledaju. Ali, da li vas to stvarno ispoljava kao kulturnu industriju? To je veoma komercijalno, vi pravite novac, ali gde je tu priča i smisljena, originalna poruka?

Suočeni sa malim budžetima, prirodno je da su naši autori okrenuti ka pravljenju 'malih' filmova koji nisu visoko-komercijalni ali su zasnovani na provokativnoj, zanimljivoj priči. Mi imamo sjajnu nacionalnu kinematografiju i možemo biti ponosni na sve naše uspehe! - kazala nam je **Marija Topalović**.

Još samo da domaća publika to konačno uvidi i shvati!